

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Feria Secunda Paschatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FERIA II. PASCHATIS

CONCIO PRIMA.

Textus. Loquebantur ad invicem, de his, quæ acciderant, Luc. 24. cap.

Thema. Pii Discursus Deo placent, & valde meriti sunt.

Exordium. **P**rinceps Philosophorum Aristoteles, agens de rebus ovium, præclarum arcanum tradit, nempe si aliquis curiositate motus, scire vellet, qualis ovis gravis, in lucem editura sit agniculum, linteam nam, sitam sub linguâ ejus; si vena alba fuerit, pariet agniculum: prognosticare possum, an animæ nostræ, judicii, albi, ac candidi agniculi, cœlestis Patriæ hæredes grati futuræ sint; nempe, si linguæ vena, sermones, discursus inquit & spirituales fuerint. Audiamus de super Sacra Scripturæ & Patrum asserta. *Honor, & gloria, in ore sensati, de fructu unusquisque replebitur bonis.* Proverb. cap. 12. *Quis est homo, qui vitam, prohibet linguam suam à malo,* canit David, Psalm. 38. *Quis est homo, qui linguam suam, non supplantabuntur gressibus suis.* Psalm. 36. Patres consolantè in hanc materiam scribunt: *Omnis homo, & curâ conemur, ut Dominum, lingua nostra discat imitari.* S. Chrysostomus. Hom. 79. in Matth. *Fili mi! certò scias, quòd divina dicentibus, scribit Richardus à S. Victore in cap. 5. Carum. Nihil magis habere potest homo, sermone præferim de*

divinis, neque adminiculum ad felicitatem majus habet. Lib. de Isa-
dech. divinâ S. Spiritûs ope, deluper Conceptus pandam.

CONCEPTUS I.

Sapientissimus Salomon cap. 20. scribit: *Vas pretiosum, labia* ^{Confirmatio}
scientia. Labia inquam pia, ac sanctè loquentia. ^{seu} Quæstio fit, cur ^{Deductio.}
labia scientiæ, labia pia, sancta loquentia, comparat vasi pretioso?
Experientiâ noscimus, in vas pretiosum, nonnisi pretiosa, nempè
gemmas, margaritas, adamantes, & clenodias reponi, vasi ergo
pretioso sapientissimus Salomon, labia pia, ac sancta loquentia com-
parat, ad indicandum, Altissimum in eos, qui pia, sancta loquun-
tur, gemmas gratiarum, ac donorum reponere, mirum in terris
felicitare, & beare videamus hoc, ex Cant. cap. 4.

CONCEPTUS II.

De Dilecto inquit Sponsa: *Emissiones tue, sicut paradisus.* Per
emissiones, de quibus Sponsa loquitur, S. Gregorius Nyssenus Hom.
49. in Cant. & S. Ambrosius, lib. de bono mortis cap. 5. intelligunt
pios discursus, ac bonos sermones, ita Gregorius: *Sermo tuus, qui per*
os tuum mittitur, est paradisus. Conformiter loquitur S. Ambro-
sius: *Emissiones, sermones boni sunt.* Ergo sermo bonus, & pius, para-
diso comparatur; sed cur paradiso? Paradisus locus est, & com-
pendium omnium gratiarum, & benedictionum; sermones, & di-
scursus pii, devoti, spirituales comparantur paradiso, nempè fru-
ctum copiosissimum gratiarum, ac benedictionum divinarum pro-
ducentes: hinc capio verba Davidis, Psal. 100. ubi linguam, piè,
devotè, spiritualiter discurrentem, cœlum vocat.

CONCEPTUS III.

Cæli enarrant gloriam Dei. Cur Dei laudes, ac gloriam enar-
rantem linguam, cœlum vocat? De cœlo experimur, omnia bona,
& utilia nobis adveniunt, è cœlo venit calor & lumen, è cœlo ve-
niunt proficiuæ pluvix; cœlum ergo vocat David, linguam piè lo-
quen-

Gg

quen-

Seneca.

tom.4. consentit Seneca Lib. de tranquillitate animi. cap. 17. inquit. *Danda est remissio animis, meliores, acrioresque resque surgent. Ut fertilibus agris, non est imperandum, citò enim exarient illos, nunquam intermissa fecunditas; ita animorum imperio assiduus labor frangit. Legum conditores, festos instituunt dies, ad hilaritatem, homines publicè cogentur, tamquam necessariis laboribus interponentes temperamentum.* Et iterum, in proximo lib. Controv. *Omniibus quidem prodest, subinde animum relaxari excitatur enim otio vigor, & omnis tristitia, quæ continuati pertinacis studii adducitur, feriarum hilaritate discutitur.* Apposite scribit Cassiodorus lib. 8. cap. 9. *Consultè relaxamus autem nostra breves dies, ut suis incrementis devota, posterius robustior ad Imperii Pondera subeunda consurgat. Imploratà Dei gratia desuper Conceptus audiamus.*

Cassiodorus.

CONCEPTUS I.

Confirmatio
seu
Deuotio.

S. Ambrosius observat, Christum Matth. cap. 7. afferere, *ad cælum esse arctam, portam angustam: ita Textus: Quam angusta est porta, & arcta est via, quæ ducit ad vitam.* Hæc autem via ad cælum, est observatio mandatorum Dei, convenienter verbis Christi, Matth. cap. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.* Hanc viam mandatorum, quam Christus arctam dicit, Deum latam dicit: *Latam mandatum tuum nimis.* Psal. 118. Quæritur super S. Ambrosium: *Quomodo Propheta dicit latam mandatum, cum Christus asserat, suum mandatum esse viam arctam; respondet S. Ambrosius: Ideò, quia angusta, & arcta est via, latum mandatum necessarium est.* Quasi diceret: stricta semita, & angusta disciplina, & rigidum vitæ asperioris institutum, habet etiam latitudines, & animi relaxationes, & honestas recreationes, ut via, qui eam tenent, deficiant, & absolvere curriculum, finesque assequi optatum non possint: Hinc pulchrum est, quod tradit Theophrastes.

CON

CONCEPTUS II.

Theophrastes lib.9. de causis plantarum. cap.17. habet: *Quippe omnia Spiritum desiderant aliquem, vel solutionem, vel meatuum relaxationem.* Sic videmus, ignis inclusus quærit, quò erumpat, in aëre ludit: ventus in terræ cavernis coarctatus, montes cum tremore concutit, donec evadat prata, & campos, sylvas & nemora, jucundè perflat: Aqua objecta aggerum impedita intumescit, & effervesceat, adversus obicem insurgit, quousque illo rupto, effundere sese, & liberè per avia, & devia decurrere queat: Terra, agri, & prata hyemem quietam ambiunt, ut vegetæ distescant, quiescunt enim sub densissimis nivibus: Arbores levarì cortice, & aliis quibusdam ponderibus, quibus prægravantur, exonerari debent, ut vivant: Animalibus nostris, datur & sua ferria, ac quies, ut ad onera durent: Volatilibus cicuris, è caveis datur indies liber exitus, ut domum redeant, ac nobiscum persistent: Si nunc bruta, si plantæ, si elementa naturaliter appetunt suam quietem, solutionem, remissionem, libertatem, an homines non quærant, honestum aliquod alleviamentum, concessamque recreationem, ut possint ferre, & officii sui labores, & statûs molestias.

CONCEPTUS III.

Sapius hortatur David fideles. *Canite Domino Canticum novum, cantate, psallite.* Psal.97. per Canticum hoc, de quo David loquitur, intelligit Rainerius fidele, & Deo constans servitium: sed quâ de causâ, servire Deo, cantui, & musicæ comparatur? in cantu observaveritis, non semper unam eandemque vocem Musicum observare, sed nunc altâ, nunc remissâ voce, & tono canere, interdum & pausam tenere; servitus Dei ergo musicæ, cantui assimilatur, ut sicut musicus, quandoque ab altâ voce in remissam, a la, in re, descendit, parumper etiam tacet, & pausat, ita in servitio divino, in studio, in precatione, in mediatione, licet, & convenit, quandoque pausare, ad horulam recreationi indulgere, joculari, & avertere ab intento opere animum, rura peragrarè, hortum

deportavit, intelligit pios sermones, ac discursus hominis Christiani; Olei enim qualitas est, quod impinguet, dura & spissa, mollia & blanda reddat, infirma sanet, & curet, tenebrosam illuminet, merito igitur oleo, pii sermones, discursus spirituales comparantur; per hos enim impinguntur animi, peccatores obliqui emolliuntur, infirmitates animæ curantur, mentes obsecratae illuminantur. Audiatur S. Ambrosius: *Non frustra in ore Columbae ramus Olivæ videtur esse delatus, eò quod virtus, & Sapientia, sermone sui, habent charitatem, & ipsa lumen ejus effulgat.* Sic ergo Columba, cum ramo Olivæ in ore, fuit prænantia gratiarum divinarum; sic qui Christianus, Columbam Noëticam imitantem ramum Olivæ in ore, pios inquam discursus, sermones spirituales ad proximi ædificationem profert, eloquitur, sibi gratiarum donarum innumera dona prænantiat, & præfagit.

Epilogus.

Hortor ergo cum S. Petro, Epist. 1. cap. 4. *Si quis loquitur, sermone Dei;* Et cum S. Chrysostomo Hom. 9. in Acta. *Simul, & ceteri, Olivæ fructifera, & opibus, & fructibus, & foliis ornata; hæc autem nostra sunt sermones, fructus autem vitæ; sit igitur huius sermo, & bona frugis vitæ.* Sic & nobis, in vitæ, & morte affociabit Jesus, & illuminabit in viâ, recreabit in Patriâ. Amen.

IN FERIA II. PASCHATIS.

CONCIO SECUNDA.

Confabulabantur. Lucae 24.

Textu.

Honesta recreatio licita est, & Deo placens.

Thema.

Hodierni peregrini confabulabantur, honesto discursu, in itinere se recreabant, & Christus se eis associat, & conjungit, ergo confabulatio, honesta recreatio, Deo non displicet, imò placet, & approbat; ad honestam recreationem, exhilarationem mentis, quemvis pium, ac sedulum Christianum, exhortatur Apostolus ad Philipp. cap. 3. *Gaudete in Domino, fratres, iterum dico, gaudete, &c.* & cap. 4. *Gaudere in Domino semper,* Regius Psaltes pariter admonet. Psal. 31. *Letamini in Domino, & exultate justi;* & iterum Psal. 104. *Laetetur cor, quærentium Dominum.* Recreationem, exhilarationem mentis, & SS. Patres approbant, & eleganter de hac veteres Sapientes scripsere: Audiamus eorum dicta. *Sunt oblectamenta viri prudentis gratiora, & utiliora valde, quia divina: verumtamen arctiori disciplinâ, studiisque spiritualibus, animus infirmior sæpius his relevatur, ac respirat; Arcus enim, si assidue sit tensus, remissior est, & minus ad officia aptus,* S. Bruno Epist. 1. *Scitis charissimi, quod corruptibile corpus, inter continuas anxietates, non potest subsistere, nisi quandoque recreationis remedium intercedat.* Verba sunt Innocentii tertii, Pontificis Maximi. *Infirmior animus est, quam ut studia continua sustinere queat: desiderant labores paulò contentiores, ut curis gravioribus, atque molestius paulisper relaxatis, in voluptates remittantur:* scribit Lucianus, in Dialogo.

Exordium.

Textu
Scripturae.

Patres.

S. Bruno.

Innocentius
3. Pont.

Lucianus
tom.

G g 3

quentem, ut sicut è cœlo, omnis benedictio terræ devenit, se homini piè, devotè loquenti, sermocinanti evenit omnis prosperitas, felicitas, copia benedictionum. Exemplum habemus, in hodiernis discipulis, euntibus in Emmaus; hi pia, devota, spirituali ad invicem loquebantur, nempe de morte dolorosissimâ Christi, & gaudiosâ resurrectione; & quantis fruuntur donis, & gratiâ. Christus se eis comitem associat, sensum Scripturæ exponit, panem benedicto, corpore inquam suo eos satiat, & reficit, mentem illuminat, cor inflamat, omnibus sensibus benedicit.

CONCEPTUS IV.

Piè, devotè sermocinari, præfagium est, æternæ beatitudinis fore participem, liquet ex verbis Davidicis, Psal. 14. *quærentibus Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? aut quis requiescet in monte sancto tuo?* Respondet Psalmista Regius: *Qui loquitur veritatem in corde suo, & non egit dolum in lingua sua.* Ecce lingua piè, devotè loquenti, David cœlorum regnum, ingressum in tantam æternam promittit; piè, devotè sermocinari, præfagium est beatitudinis temporalis, & æternæ, ita concludit S. Chrysostomus Hom. 9. in Cant. *Sicut noti sunt ex sermone, Barbari & Scythæ, & nos cognoscibiles fiemus, si loquamur, sicut Apostoli, & sicut Evangelii.*

CONCEPTUS V.

Mortuo Salvatore nostro, profitetur Longinus, coram turba spectante: *Verè Filius Dei erat iste.* Matth. 27. cap. Saucium, & humilissimum Jesum, describit David, Psal. 21. *Opprobrium in ministerio, & abjectio plebis.* Unde ergo centurio advertit divinam pulchritudinem in Christo? Respondet S. Bernardus Serm. 20. in Cant. *Certè non ex facie, sed ex voce cognovit Filium Dei, videlicet, quòd sic clamans expirasset.* Toto licet corpore saucius, & dique derelictus, & afflictus; tamen in modestissima, piissima, & votissima verba prorupit Jesus: *Pater, ignosce illis, non enim sciunt quid faciunt: Pater, in manus tuas, commendo Spiritum meum.* Psal. 103. *Deus, & sicut*

devotè, modestè qui loquitur, probat se Filium Dei, monstrat signum evidens prædestinationis, quia futurus electus, Filius Dei.

CONCEPTUS VI.

Christus quondam telonium transire volens, ut naulum solveret, jussit piscari Petrum: *Vade ad mare, & mitte hamum, & piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore ejus, invenies staterem, illum sumens dabis pro me, & te.* Matth. 17. cap. Ex naturâ suâ, pisces in ore nihil retinent, sed statim deglutunt: cur ergo stater non potius in ventre, & intestinis, sed rectè in ore inventus est? S. Ambrosius, in cap. 30. Exodi, per staterem in ore piscis, sermones pios, devotos in ore hominis intelligit, quasi ille, qui pia loquitur, nummos aureos in ore portet, quibus mirè tributum, & debitum, Deo, & mundo solvit; Deo, qui piis sermonibus, devotis, & spiritualibus discursibus summè laudatur: Mundo, quoniam proximus, mirum in modum, spirituali discursu, piâ loquelâ ædificatur, & ad Dei laudes inducitur. Concludit S. Ambrosius: *Stater in ore illius invenitur, qui staterâ ponderat sermones suos, ut igne examinatos proferat.* Sicut ergo stater prælitio, liber passus viatori conceditur, in urbes ingredi, sic qui piè loquitur, discursus spirituales profert, staterem solvit, quo liber passus, & introitus in Regnum cælorum indulgetur.

CONCEPTUS VII.

Narrat liber Genes. cap. 8. Tempore diluvii, Noë ex Arcâ Columbam emisisse, ad indagandum, num aquæ diluvii minuantur, reversa est Columba, auspiciato ominè ramum Olivæ in ore deportans: ita sacer Textus: *Dimisit Columbam ex Arcâ, at illa venit ad eum ad vesperam, portans ramum Olivæ virentibus foliis in ore suo.* Inde Noë intellexit, quòd aquæ cessassent; dū observanda hic veniunt auspiciatum omen, Noë inde desumere, quia ramum Olivæ, & non Cypressi, & hunc ramum, non unguibus, sed ore deportat: Quid Mysterii latet, quòd rectè ramum Olivæ, in ore deportans Columba, prospera, fortunata nuntiet; nempè Deum placatum, iram mitigatam, gratiam, & veniam repertam. S. Ambrosius lib. de Noë cap. 19. per Olivæ ramum, quem Columba in ore

Gg 2

depor-

tum perambulare, hâc enim ratione fiet, ut diutius infisteret viâ spiritûs, & Dominicorum officiorum, ac cultûs divini possumus.

CONCEPTUS IV.

Marci cap. 6. convenientes Apostoli ad Jesum: *Renunciaverunt ei omnia, quæ egerunt, & docuerunt*: adhuc Apostolis morantibus Christo, quæ effecissent, præ foribus adstant sequenti populi, opera Apostolorum flagitantes: *Erant enim, qui veniebant, & redibant multi, & nec spatium manducandâ habebant*. Videns hoc Salvator noster, an fors ad laborandum, & operis continuationem Apostolos impellit? Minimè: recreationem, & relaxationem, requiem aliquam Apostolis indulget, & dicit: *Venite seorsim in desertum locum, & requiescite pusillum*. Marci cap. desuper Theophilactus: *Quiescere facit Christus discipulos suos, ut sciant prelati, laborantes in verbo, & doctrinâ, de quibus detur sua quies, & non semper intendant laboribus*. Ulter hoc percipere libet ex Oseæ cap. 11. & Lucae cap. 10.

CONCEPTUS V.

Ero eis, inquit Deus, quasi exaltans jugum, super maxillas eorum Oseæ 11. Alludit Deus, ad praxim aurigarum, vel colonorum pecoribus stivam trahentibus, vel onera portantibus, licet non planè non deponant, tamen aliquantulum laxant, remittunt, ut si jumenta respirent, vires resumant, robustiora sint ad onera. majestas divina indulget, ut jugum servitii, oneris, laboris, officii, quandoque ad dies, & horas laxemus, alleviemus. Per christum Dio in œconomicis; apud Stobæum, serm. 62. *Dominari debet moderate, & recreari cupientibus id permittere, remittit enim, ad novos labores preparant, & arcus, & lyra, & in quiete vigent*. Ideò præcipit Salvator noster, Discipulis suis Lucae 10. cap. *In eadem autem domo manete, edentes, & bibentes, quæ apud illos sunt, dignus est enim mercenarius, mercedem suam accipere*. Quibus verbis præcipit clementissimus Dominus, & corpori

dulgere, vires restaurare, animum & mentem honestè & discretè
recreare, & exhilarare. Perpulchrè Ovidius Epist. 3.

Quod caret alternâ requie, durable non
est,

Hæc reparat vires, fessaque membra
levat.

Arcus & arma tuæ, tibi sint imitanda
Dianæ,

Si nunquàm cesses tendere, mollis eris.

Sancta Mater Ecclesia, mediâ in Quadragesimâ, Dominicam
vocat, *Latare: Latare Jerusalem, gaudete cum lætitiâ.* Cur Do-
minus eam, mediâ in Quadragesimâ vocat Latare? An fors pia
Mater Ecclesia, in mediâ Quadragesimâ, latari, recreare se in-
dulget? ita subscribit Innocentius Papa, in Serm. Dom. 4. in Qua-
dragesimâ: *Ne fidelis populus, propter asperitatem quadrages-
imalis abstinentiæ, sub continuo labore deficeret, in hæc medianâ
Dominicâ, quoddam recreationis solatium interponit, ut anxie-
tas temperata levius sufferatur.* Eleganter Plutarchus in Mo-
ralibus. *Lyram & arcum remittimus, quò melius possint tendi;
ita recreandus otio animus, ut ad labores reddatur vegetior.* Con-
cludit Statius, lib. 4. Sylv.

Vires instigat, alitque

Tempestitiva quies, major post otia virtus.

Et Christum in nuptiis Canæ Galilææ adfuisse, & ex aquâ
vinum confecisse, narrat Evangelista Joannes cap. 2. Nuptiale
convivium, exhilaratio est animi; Vinum lætificat cor hominis;
ivit ergo ad convivium nuptiale Christus, vinum lætificans cor,
confecit generosissimum, approbans utique, honestam recrea-
tionem, mentis, ac cordis exhilarationem licere, & decere: Item

H h

Christus

Christus ex itinere & labore fessus, sedit supra fontem, quiete capit, & otium, corporis aqua potu, petit refrigerationem; et licet, & decet, corpori quietem indulgere, cibo, ac potu discere recreare. Sacer etiam Textus signanter enarrat, Isaac cum becca jocatum fuisse: *Prospiciens Abimelech Rex Palestinorum fenestram, vidit Isaac jocantem, cum Rebecca uxore sua.* Gen. 26. cap. Nicolaus Lyranus interpretatur, Isaac esse imaginem spiritus, Rebeccam vero carnis: concludit Didacus Nysenus, *Part. 1. lib. 7. cap. 7. Politici Christiani: Docemur hac re, quod suavitati Relaxationes permittere Spiritus debeat.*

Epilogus.

Hortor ergo cum Divo Paulo: *Gaudete, iterum dico, gaudete, sed modestia vestra nota sit omnibus hominibus.* 1. ad Philipp. cap. nempè modestia Christiana, in omnibus seruetur illaesa; iocunditas absque dissolutione, sine dentibus verba, non sint motus joci, non contumeliosi lepores, opera fiant talia, ut ad bene agendum excitent spectatores, in omnibus conjunctam habeant gratia modestiam, oblectatio honestatem, relaxatio aedificationem, conversatio discretionem, relaxatio temperamentum, confabulatio incitamentum, quo se Christus Salvator noster, discretè ac modestè confabulantibus consociet, ac recreet. Amen.

IN FERIA II. PASCHATIS.
CONCIO TERTIA.

Et cœgerunt eum, dicentes. Mane nobiscum, quoniam advesperascit. Lucae 24. cap. Textus.

Hospitalitas, quàm sit proficua, & Deo grata. Thema.

Virtutes, civitatum sunt fulcra, fortunæ tessera, & calamitatum exilia: inter virtutes, non infimo loco ponenda est hospitalitas, quæ nobilissimam agnoscit progeniem, nempe charitatem; hinc hospitalitatem, veteres Sapientes permagni æstimârunt. Plutarchus lib. de Conviv. Periandri sic verba refert: *Equidem laudo civitates, earumque rectores, qui hospitibus primùm, deinde civibus vacant.* Cleodemus apud Plutarchum, mensam, quæ hospites admittebat, hospitiique præsidium, aram Deorum amicitiae vocavit. *Minimè, Cleodemi verba sunt, mihi videtur, si ex animi sententiâ est loquendum, præsertim ad mensam, quam sustollunt, erepro cibo, cum Deorum amicitia, & hospitii præsidium ara sit.* Convivium urbanè peregrinis & indigentibus exhibitum, veluti ara est, quâ homines Dei benevolentiam elucrantur. Audiamus Sacram Scripturam: *Charitas fraternitatis, maneat in vobis, & hospitalitatem nolite oblivisci, per hanc enim placuerunt quidam, Angelis hospitio exceptis,* concionatur Paulus ad Hebræos cap. 13. & iterùm eadem Epistola: *Beneficentia autem, & Communionis nolite oblivisci, talibus* Exordium.

Textus Scriptura.

bus enim hostiis promeretur Deus. Viri misericordia sunt, quoniam pietates non defuerunt, cum semine eorum permanent bona, hereditas sancta nepotes eorum, & gloria eorum non derelinquetur. clef. cap. 45. Audiantur & Patres: Hospitalitatis officio, ad Christi cognitionem pervenimus: scribit S. Augustinus in quaest. Evangelicis iterum serm. 104. de Temp. Tene hospitem, si vis agnoscere Salvatore; quod tulerat infidelitas, reddidit hospitalitas; & iterum contra haereses; *Discite Christiani, sine discretione hospites suscipite ne forte, cui donum clauseritis, cui humanitatem negaveritis, sit Christus. Cum hospitem suscipis, Deum suscipis, sic enim scriptum est in Evangelio, dicente Domino Iesu; hospes eram, & collegistis me* perorat S. Ambrosius lib. 5. de Abraham cap. 5. *Fieri non potest, ut ea domus, quae pauperum miseratione fundata est, mali quicquam patiat, imò si quid forte perpeffa fuerit, melior eam evenire faciat, idque erit familia, & donum, pro chyeo, & hasta, scribit S. Chrysostomus, Hom. 7. in Epist. 2. ad Titum: Oleum pietatis, & misericordiae unguentum, quanto copiosius in fraternas necessitates funditur, tanto donis potioribus augmentatur. Sic Cassiodorus exhausta sunt beneficentiae opes, nam largiendo acquiruntur, & dispensando colliguntur, inquit Agapitus Epistola Paraneetica. 44. concludo Martialis Carmine, lib. 5.*

Extra fortunam est, quidquid dona
amicis,

Quas dederis, solus semper habebis

DEI gratia Conceptus pandam.

CONCEPTUS I.

Confirmatio
seu
Deductio.

Manfuetissimus Salvator noster, pro triginta argenteis, pretibus venditus est, voluit, ut illo pretio, sepultura, & requiescens grinis fieret, ita S. Matthaeus 27. cap. Emerunt ex illo, argenti

in sepulturam peregrinorum. Ad peregrinorum & indigentium sepulturam, Christus omne pretium, pretiosissimi sui sanguinis clarigitur; cur tam carè emit? utique ut noscamus, hospitalitatis pretium, & meritum; quò carius enim res emitur, tantò pluris æstimatur, valet, & constat: omne pretium sanguinis sui, Christus dedit, impendit in opus hospitalitatis, in quietem, & sepulturam peregrinorum; hinc desumere licet, hospitalitas à Deo quanti æstimetur, hospitales pauperes, peregrinos, indigentes benignè suscipientes, quantum mereantur, & lucrentur, paucis: Hospitalitatis meritum, expresserunt fratres Proregis Josephi.

CONCEPTUS II.

Tempore magnæ annonæ penuriæ, filii Jacob, fratres Josephi, in Ægyptum peregrinantur, ibidem frumentum, pro domus necessitate empturi; primo intuitu Prorex Josephus agnoscit, fratres suos esse, non cogitat vindictam, sed humanissimè sub tectum suum eos recipit, famelicos alit, & pascit, indigentibus saccos frumento repleri, ac pecuniam clam imponi imperat: *Fussit minister, ut implerent eorum saccos tritico, & reponerent pecunias singulorum, in sacculis suis, datis supra cibariis in viâ, qui fecerunt ita,* Genes. 42. cap. In viâ unus saccum suum aperuit, & pecuniam, ac pretium cum invenisset, reliquis fratribus retulit; ita Textus: *apertoque unus sacco, ut daret jumento pabulum in diversorio, contemplatus pecuniam in ore sacculi, dixit fratribus suis: reddita est mihi pecunia, & obstupescit, turbatique mutuo dixerunt: quidnam est hoc, quod fecit nobis Deus? Quid loquimini, vos viri? An non prudenter vobis imaginari potestis, Proregem Ægypti Josephum, in vestros saccos, pecuniam imponere justissè? Cur ergo admirantes, non potius dicitis, quid est hoc, quod fecit nobis Josephus? advertite: Josephus magnâ hospitalitatè erga viros hos peregrinos exercuit, non tantum frumentum, & pretium pro eo, sed & insuper cibaria in viâ liberaliter dedit, ac donavit; virum tam benignum, hospitalem admirantes, non Proregem, non Josephum, sed Deum vocant; *Quid est hoc, quod fecit nobis Deus?* indicantes, hospitalitatis*

tis virtus, hospitem divinum reddit, omnibus beatissimum, felicissimum,

CONCEPTUS III.

Omni virtuti favet Deus: audeo dicere; hospitalitati maxime favet: libeat veritatem eruere ex Parabola Lucae 16. conscripta: Duo debitores erant cuidam Domino, unus centum debebat cados olei, alter centum coros tritici: Procurator dominus hos debitores citat, debitori olei quinquaginta donat, tritici ginti; Audiamus Textum: *Dicebat primo, quantum debes Domino meo? at ille dixit; Centum cados Olei: dixitque illi: accipe cautionem tuam, & sede cito, scribe quinquaginta: deinde alii dicit tu vero quantum debes? qui ait: centum coros tritici; ait illi: accipe litteras tuas, & scribe octoginta: & laudavit Dominus eum iniquitatis, quia prudenter egisset.* Quæstio oritur, cur debitori olei plus, quam debitori tritici donatur? & cur recte quinquaginta donantur? Nullus ignorat, in oleo benignitatem, charitatem, & hospitalitatem signari; ergo habenti hospitalitatem, charitatem, benignitatem, misericordiam, plus, & major gratia, quinquaginta, numerus jubilæus, jubilæum gratiarum donatur, nempe Dei gratia, & benedictio, quam Deus liberalissime impertitur. Conceptus hic est Divi Chrysologi serm. 126. sic aureo scribentis: *Scribere jubet quinquaginta: quinquagesimum numerum ad misericordiam pertinere, David pandit, cum Psalmum quinquagesimum cantat, clamans: Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam:* Hospitalitas ergo, benignitas, misericordia erga peregrinos, ad omnes Dei gratias, & misericordias petrandas, potentissimus advocatus, & patronus est.

CONCEPTUS IV.

De Bethlehem civitate, licet parvula scribit Michæas, cap. 5. *Bethlehem Ephrata, parvula es, in millibus Juda.* S. Martinus cap. 2. etiam habet: *Et tu Bethlehem, terra Juda, nequaquam*

minima es, in Principibus Juda, ex te enim exiet Dux, qui regat populum meum Israel. Bethlehem interpretatur S. Gregorius lib. 8. in Evangelia, vocari *domum panis*. Cur domus panis? Nomine panis, in Scripturis, hæc omnia subintelliguntur, quæ ad animam, & corpus expediunt, & prudenter desiderari possunt: Sic Jacob orat: *Si dederit mihi Dominus, panem ad vescendum.* Genes. 28. cap. Nomine panis ergo, subintelliguntur omnis generis dona, & Dei omnipotentis benedictiones: ut animæ innocentia, conscientie candor, corporis sanitas, Principum favor, rerum temporalium sufficientia; Bethlehem ergo vocando domum panis, uno verbo omnia dona, gratias, & benedictiones, è liberali Dei manu elargiuntur, ut ducatur in populo, abundantiam in terræ frugibus, &c. Jam quis causalem dicet, ob quam adeò benedicta, gratiis, & donis Dei cumulata fuerit Bethlehem? Causalem aliam non invenio, nisi minutam quandam hospitalitatem, quòd Christum Dei Filium sub tectum receperit, in stabulo manere indulserit: minuta hæc hospitalitas, amplissimè à Deo præmiata est, Bethlehem domus panis; Hospitalitatis virtus copiosissimè præmiatur, hospitales ditat, & benedictione cœli, & terræ replet. Tectum produco Abrahamum.

CONCEPTUS V.

Abrahamo Genes. cap. 18. promissio fit filii, in quo benediciendæ sint omnes gentes. *Habebit Filium Sara uxor tua.* Hic filius est Isaac, de cujus stemmate, & sanguine natus est Christus Jesus, qui totius mundi unica est salus; maximam benedictionem! Abrahamæ Deus cum filio Isaac elargitur: Quale meritum, ad tam pinguem benedictionem, habet Abraham? Meritum est hospitalitas: *Apparuerunt ei tres viri stantes propè eum, quos cum vidisset, cucurrit in occursum eorum, de ostio tabernaculi sui, & adoravit in terram, & dixit: Domine! si inveni gratiam, in oculis tuis, ne transeas servum tuum, sed asseram pauxillum aqua, & laventur pedes vestri, & requiescite sub arbore, ponam.*

nam.

namque buccellam panis, & confortetur cor vestrum, postea trahitis, &c. Festinavit Abraham in tabernaculum, ad Saram, dicitur que ei, accelera, tria sata simila commisce, & fac submericatos nes; ipse verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum nerrimum, & optimum. Desuper eleganter S. Chryostomus in Genes. Currit, & volat senex, vidit enim prædam, quam nabatur. Non vocaret famulos, quasi diceret: magnus thesaurus est, magna negotiatio, per meipsum, hanc mercem in se debeo, ne elabatur tantum lucrum. Hospitalitas ars est quæ stuosissima.

CONCEPTUS VI.

Jobo inquit facer Textus cap. 42. *Addidit Deus omnia, cunq̄ fuerant Job, duplicia.* Pius Samaritanus protulit duos denarios. Quæ merita causa, cur Job dentur duplicia? Merita allegat Sacra Scriptura, lib. Job cap. 31. *Foris non mansi peregrinus, ostium meum viatori patuit.* Hospitalitatem non in solo, sed in duplo liberalissimus Deus præmiat: Hospitalitas maximam, pius Samaritanus, erga peregrinum, qui incidit latrones, exercuit: *Imponens illum in jumentum suum, duxit in tabernaculum.* Lucæ 10. cap. Non unum ergo, sed duos denarios fert, duplex præmium monstrat, quo præmiandi sunt hospitalitatis sectatores, confirmat. S. Augustinus: *Duo denarii, sunt præmissio, vitæ quæ nunc est, & æterna,* vult dicere, temporaliter æternum, hospitalitatem Deus remuneratur. Percurritur hospitalitatem indubiè temporaliter remuneratam invenietur hospitalis, Angelos recepit sub tectum, ab incendio, & fatali periculo, præservatus est, Genes. 19. cap. Exploratores Josue, in hospitio Raab meretrix liberaliter, custodivit fideliter, & cautè, & domus ejus tota ab hoste servata est. Josue 2. cap. præcepta ad hospitalitatem fuit Rebecca, dicens servo Abraham, *Et sæni plurimum est apud nos, & locus sparsus ad manducandum.* Genes. 24. cap. & ideo in Sponsam Isaac eligitur: res

Hospitio Sunamitis Eliseum, qui & filium impetrat, & eundem mortuum suscitatur 4. Regum 4. hospitio recipit Zachæus Dominum, & filius fit Abrahæ, Luca 19. cap. Sed in æternum hospitalitatem Deum præmiare, testatur Christus Matth. 25. cap. *Tunc*, in die iudicii inquam, *dicet Rex his, qui à dextris ejus erunt; venite Benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum; Hospes eram, & collegistis me.*

Hortor ergo omnes, cum S. Petro Apostolo, Epist. 1. *Epilogus.* cap. 4. *Estote hospitales invicem sine murmuratione.* Et cum S. Gregorio Papa, lib. 3. Dialog. cap. 11. *Præbete fratres modò, peregrino Christo hospitium, ut vos in iudicio, non quasi peregrinos nesciat, sed ut proprios recipiat, in Regnum, ipso adjuvante, qui vivit Deus in sæcula.*
Amen.

Ii

IN